

Prof. BOLK schrijft dan het verschil in menigvuldigheid van caries bij blonden en brunetten aan ras-onderscheid toe, dat op een physiologische oorzaak berust, maar ziet niet voorbij, dat er ook een morphologische verklaring te geven is. „Het is bekend, dat caries van een tand veelvuldiger wordt naar gelang het relief van den tand meer samengesteld is . . . . . Nu is het denkbaar — of het werkelijk zoo is weet ik niet —, dat de kiezen van het blonde ras gemiddeld zich door een iets meer samengesteld groeven-systeem kenmerken. En wanneer dit zoo zijn zou, dan zou in dit morphologisch verschil een oorzaak kunnen liggen voor het meer voorkomen van caries bij blonden in vergelijking met brunetten”. Ik zou willen vragen of deze morphologische verklaring niet tot de anatomische novellistiek mag worden gerekend.

Ten slotte wensch ik de aandacht te vestigen op deze zinsnede van prof. BOLK: „Dat deze aandoening” (tandcaries) „thans veel meer voorkomt dan bijv. in de middeleeuwen, is niet te ontkennen”. Ik meen, dat dit evenmin kan worden ontkend als bevestigd. Het gebit van eenige omstreeks 1500 verdronken Reimerswalers geeft nog geen beeld van het gebit van vele miljoenen menschen gedurende vele eeuwen. Ruim één eeuw na het einde der middeleeuwen, en wij zijn bij JAN STEEN, wiens werk nog al blijken geeft van tandlijden in zijn omgeving.

Hengelo (O.), 16 Mei 1912.

B. L. KROON.

SUIKERBEPALING IN URINE, ZONDER POLARIMETER.

Naar aanleiding van de mededeelingen van collega KATZ in het vorig nummer van dit *Tijdschrift* zou ik gaarne het volgende willen opmerken. In de eerste plaats zou ik eraan willen herinneren, dat reeds in 1897 door LEHMANN een titreermethode ter quantitative bepaling van suiker in de urine is aangegeven (*Arch. Hyg.* 1897, S. 267), welke nauwelijks verschilt van de in 1899 door SCHOORL beschreven methode. Volgens hetzelfde beginsel der jodometrische methode heeft nu CITRON in 1904 (niet pas 1909, gelijk collega KATZ schrijft) zijn zoogenaamde jodosaccharometrische bepaling beschreven (*D. med. Wochenschr.* 1904, S. 1603). CITRON heeft een buret met automatische vulling en instelling van het nulpunt samengesteld; de inhoud van deze buret bedraagt 27.8 cm^3 (de gebruikelijke 20 cm^3 FEHLING's proefvocht bevatten zóóveel koper, dat het na joodkaliumtoevoeging vrijkomende jodium door $27.8 \text{ cm}^3 \frac{n}{10}$ thiosulfaatoplossing gebonden wordt). De uitvoering van de methode leze men in de oorspronkelijke beschrijving na. Door een doelmatige verdeling van de buret in 0.1 pCt. (overeenkomend met de tabel van ALLIHU) kan men door eenvoudige aflezing het suikergehalte van de onderzochte urine bepalen. Wellicht kan met behulp van dezen jodosaccharometer de tijd, voor een suikerbepaling vereischt, nog verkort worden. Het oordeel over deze jodometrische methode in de buitenlandsche literatuur luidt vrij gunstig; voor klinische doeleinden worden er inderdaad bruikbare uitkomsten mede verkregen; de uitvoering is eenvoudig, wat wel als haar voornaamste eigenschap mag worden beschouwd.

Haarlem, 21 Mei 1912.

S. P. SWART,